

Središnja depozitarna agencija d.d.

Zakonske promjene i novosti u radu

Opatija, 9. svibanj 2008.
Vesna Živković

Korisnik usluga u fokusu našeg djelovanja

U OKVIRU POSTAVLJENIH CILJEVA SREDIŠNJE DEPOZITARNE AGENCIJE, A TO SU PROFESIONALNO PRUŽANJE USLUGA POHRANE DEMATERIJALIZIRANIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA TE USLUGA PRIJEBOJA I NAMIRE SVIH TRANSAKCIJA VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA, UPRAVA I RADNICI ULAŽU VELIKE NAPORE KAKO BI MOGLI KONSTANTNO PODIZATI NIVO I KVALITETU USLUGA, UNATOČ NEPRESTANOM POVEĆANJU VOLUMENA SVIH VRSTA USLUGA, ZNAJUĆI DA NA TAJ NAČIN DOPRINOSE KVALITETI USLUGA CJELOKUPNOG HRVATSKOG TRŽIŠTA KAPITALA.

Sadržaj

- Zakonske promjene
  - Zakon o Tržištu Kapitala
  - Zakon o financijskom osiguranju
  - Zakon o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata
- Novosti u radu
  - Swift
  - Aplikativno sučelje
- Korisnik usluga u fokusu našeg djelovanja - Brojke

Zakon o Tržištu Kapitala

Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.

➤ Djelatnost

- ✓ Vođenje depozitorija nematerijaliziranih vrijednosnih papira
- ✓ Vođenje središnjeg registra financijskih instrumenata
- ✓ Upravljanje sustavom poravnanja i namire transakcija sklopljenih na uređenom tržištu ili MTP-u ili izvan uređenog tržišta i MTP-a
- ✓ Korporativne akcije izdavatelja nematerijaliziranih vrij. papira
- ✓ Pohrana dionica u svezi preuzimanja dioničkih društava
- ✓ Poslovi isplate i drugih prinosa iz nematerijaliziranih vrij. papira
- ✓ Usluge povjereništva
- ✓ Usluge glasovanja u svojstvu punomoćnika na glavnoj skupštini
- ✓ Prodaja i održavanje računalnih sustava
- ✓ Poslovi Operatera Fonda za zaštitu ulagatelja
- ✓ Vođenje službenog registra propisanih informacija
- ✓ Druge usluge u svezi poslovanja s nematerijaliziranim VP odnosno drugim financijskim instrumentima

Zakon o Tržištu Kapitala

- SKDD d.d.
- Temeljni kapital najmanje 20.000.000 kuna (22.500.000)
- Dionice SKDD glase na ime i izdaju se u nematerijaliziranom obliku
- Uprava, NO
- Organizacijski zahtjevi za vođenje središnjeg depozitorija i upravljanje sustavom poravnanja i namire:
  - ✓ Sukob interesa
  - ✓ Sustav upravljanja
  - ✓ Upravljanje rizicima
  - ✓ Izdvajanje poslovnih procesa
  - ✓ Sustav središnjeg depozitorija
  - ✓ Čuvanje i pohrana podataka
  - ✓ Obveza čuvanja tajne
  - ✓ Objava podataka o nematerijaliziranim vrijednosnim papirima
  - ✓ Pravila i upute
  - ✓ Naknada za usluge SKDD
  - ✓ Izdavanje/prestanak važenja dozvole za rad
  - ✓ Članovi SKDD (vrste članova, nadzor nad članovima, imovina člana, insolventnost, jamstveni fond)

Nematerijalizirani vrijednosni papir

- je elektronički zapis na računu vrijednosnih papira u računalnom sustavu središnjeg depozitorija kojim se njegov izdavatelj obvezuje zakonitom imatelju ispuniti obvezu sadržanu u nematerijaliziranom vrijednosnom papiru

Račun nematerijaliziranog vrijednosnog papira

- na računima nemat. VP vode se podaci o vrstama, rodovima, količinama, stvarnim pravima i nosiocima tih prava, ograničenjima stvarnih prava, te povijesti upisa
- Vrste računa: glasi na ime jedne ili više osoba; glasi na investicijsko društvo ili kreditnu instituciju (skrbnički računi); zastupnički račun; račun portfelja; račun povjerenika

Pripadnost prava iz vrijednosnog papira

Bitni sastojci nematerijaliziranog VP

Stjecanje nematerijaliziranog vrijednosnog papira

Poravnanje, namira i preknjižbe nematerijaliziranih vrijednosnih papira

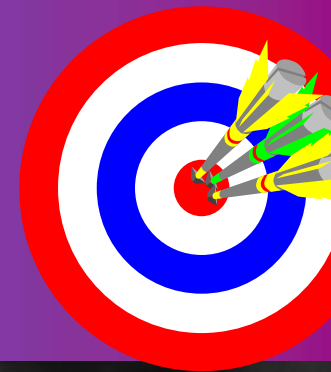
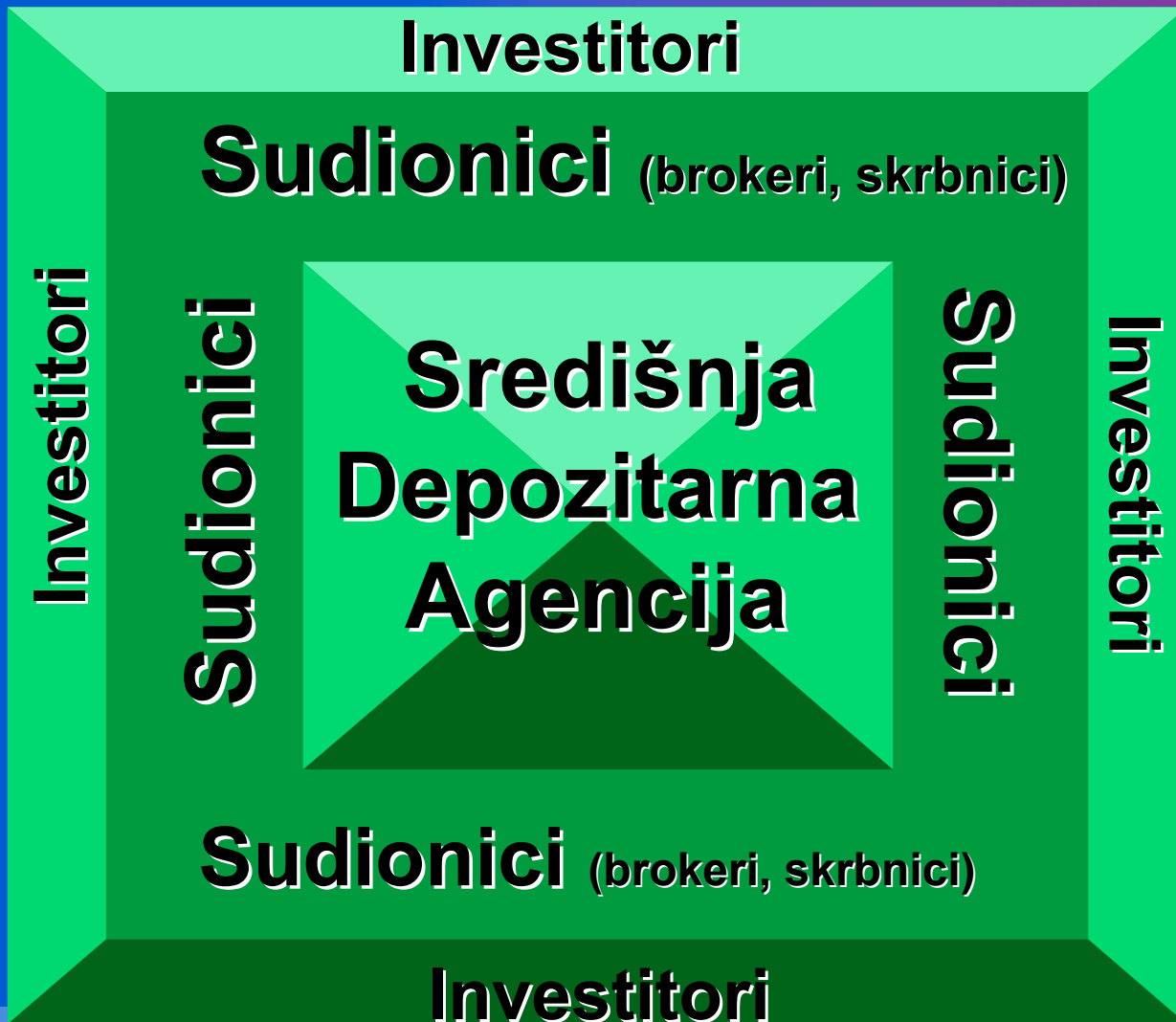
Dostupnost podataka iz središnjeg depozitorija

Obveznost obavještanja

Sustav poravnanja i namire

- ✓ poravnanje i namira transakcija sklopljenih na uređenom tržištu u RH s nemater. VP koji su upisani u središnjem depozitoriju, obavlja se putem sustava kojim upravlja SKDD, osim ako burza ne izabere sustav poravnanja i namire kojim upravlja drugi operater

Upravljanje rizicima

Rizik Člana sudionika (brokera, skrbnika)

■ TRGOVANJA NA TRŽIŠTU

- ✓ Ugovorna namira
- ✓ Pojedinačna namira
- ✓ Namira zamjenom vrij.papira

■ UGOVORNE PREKNJIŽBE

- nastaju uparivanjem instrukcija članova sudionika radi izvršenja namire između članova, za svoj račun ili račun investitora

Upravljanje rizicima

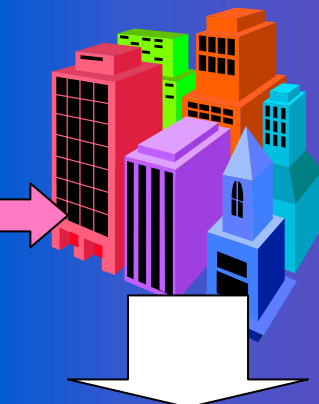

**Ulagatelj
– kupac**

**Investicijsko društvo
- kupac**

Zagrebačka burza

SDA (SKDD)

**Ulagatelj-
prodavatelj**

**Investicijsko društvo
- prodavatelj**

• U 2007. godini namireno je (isporuka temeljem plaćanja – DvP) 624.640 transakcija u vrijednosti 448 milijardi kuna, do III/2008 223.558 transakcija u vrijednosti 44 milijardi kuna

• U 2007. godini ukupna vrijednost svih namirenih transakcija (DvP i FoP) iznosila je 905,7 milijardi kuna, do III/2008 135 milijardi kuna

Upravljanje rizicima iz aspekta SDA

- SDA aktivno na dnevnoj osnovi prati izloženost članova sudionika rizicima (rizik likvidnosti, operativni rizik, pravni rizik, rizik prekogranične namire...)
- Rizici
  - Stajalište člana (brokera, skrbnika...)
  - Stajalište institucije koja upravlja sustavom prijeboja i namire
- Pravilima su određene mjere i postupci za upravljanje rizikom u sustavu prijeboja i namire:
  - Za transakcije razvrstane u ugovornu namiru SDA garantira po principu “True” DVP
  - Za transakcije razvrstane u pojedinačnu namiru SDA garantira po principu DVP
- Doprinos u jamstveni fond, izračun gornje granice namire, procedure prisilne kupnje i prodaje - integralni se dio strategije upravljanja rizikom

Sustav zaštite ulagatelja

- U skladu s EU direktivom 97/9/EZ o sustavima zaštite ulagatelja
- Sustav zaštite ulagatelja provodi i nadzire hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- U svrhu zaštite ulagatelja osniva se fond za zaštitu ulagatelja
- Fond formira i njime upravlja društvo koje je za to dobilo odobrenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (Operator fonda) ili Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- ČLANSTVO U FONDU OBVEZNO ZA:
  - ✓ Investicijsko društvo koje je ovlašteno držati novčana sredstva i/ili financijske instrumente klijenata
  - ✓ Kreditne institucije koje pružaju investicijske usluge i/ili obavljaju investicijske aktivnosti
  - ✓ Društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom koje pruža investicijske usluge

Sustav zaštite ulagatelja

- Fond se aktivira u slučaju
  - ✓ Kad je nad članom fonda otvoren stečajni postupak
  - ✓ Ako HANFA utvrdi da je kod člana nastupila nemogućnost ispunjavanja obveza prema klijentima na način da ne može isplatiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente
  - ✓ Operater Fonda po primitku rješenja HANFE pokreće postupak obeštećenja klijenata Člana Fonda
- Sve tražbine do iznosa od 150.000 po klijentu člana fonda su osigurane
- Klijent člana fonda čije su tražbine zaštićene je:
  - ✓ svaka fizička ili pravna osoba čija sredstva drži, administrira ili upravlja član fonda za njihov račun (pobrojano 15 izuzetaka od ove odredbe)
- Način uplate doprinosa i upravljanje sredstvima Fonda propisuje Operater Fonda pravilima uz odobrenje HANFE
  - Doprinos člana Fonda sastoji se od:
    - Inicijalnog doprinosa (35.000 kuna)
    - redovnog doprinosa

Zakon o financijskom osiguranju - I

- U skladu s direktivom EU 2002/47/EC
- Sustav SDA omogućit će vođenje financijskog osiguranja (kolateralna) temeljem slijedećih kriterija:
  - ✓ Instrument osiguranja je nematerijalizirani vrijednosni papir
  - ✓ Osnova za upis je ugovor o financijskom osiguranju
  - ✓ Ugovorne strane su primatelj i davatelj financijskog osiguranja
- Omogućeno je vođenje 2 vrste financijskog osiguranja:
  - ✓ prijenos instrumenta osiguranja (Title transfer)
  - ✓ zasnivanje posebnog založnog prava gdje instrument osiguranja ostaje kod davatelja ali bez prava raspolaganja
- Kod obje vrste financijskog osiguranja mora biti omogućeno slobodno raspolaganje i/ili korištenje primljenog financijskog osiguranja

Zakon o finansijskom osiguranju-II

- Tijekom trajanja ugovora o finansijskom osiguranju moguće je provesti smanjenje ili povećanje količine, te isporuku ili primitak namjenskih vrijednosnih papira koji su predmet osiguranja
- Upis ugovora o finansijskom osiguranja provodit će izravni članovi (B,S,M), a ne dostavom dokumentacije u SDA
- U sustavu SDA vodit će se slijedeći podaci:
  - ✓ Vrsta kolaterala (prijenos VP ili posebno založno pravo)
  - ✓ Pripadnost prava (pravo glasa, pravo na dividendu i ostala prava)
  - ✓ Pravo otuđenja
  - ✓ Davatelj / Primatelj finansijskog osiguranja
  - ✓ Datum ugovorenog povrata finansijskog osiguranja
  - ✓ Realizacija kolaterala uz ili bez plaćanja
  - ✓ Količina / količine vrijednosnog papira

Zakon o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata

- U skladu s direktivom EU 98/26/EC
- Zakonom će se urediti konačnost namire u sustavima za namiru naloga za prijenos i posljedice postupaka zbog nesolventnosti nad sudionikom u sustavu
- Svaka transakcija s vrijednosnim papirima rezultira:
  - kreiranjem obveze za prodavatelja da isporuči vrijednosne papire
  - izračunom odgovarajuće obveze kupca da doznači novčana sredstva
- ✓ Trenutak kada se namira transakcije s vrijednosnim papirima smatra konačnom definiran je Pravilima SDA:

“ Namira se smatra konačnom u trenutku preknjižbe vrijednosnih papira na raspoređene račune vrijednosnih papira primatelja, odnosno u trenutku kreiranja platnog prometa u korist novčanog računa Člana isporučitelja vrijednosnih papira”

Novosti u radu

Swift poruke za prijeboj i namiru - I

- Uvodi se dodatno sučelje za komunikaciju između članova i SDA korištenjem SWIFT infrastrukture
- Za potrebe prijeboja i namire implementirat će se SWIFT poruke klase 54x prema ISO 15022 standardu

Implementacijom projekta omogućit će se:

- ✓ Smanjenje operativnog rizika omogućavanjem STP načina rada
- ✓ Standardizacija komunikacije članova prema klijentima i SDA
- ✓ Smanjenje troškova
- ✓ Ubrzanje procesa prijenosa informacija

Swift poruke za prijeboj i namiru - II

➤ Ciljana korisnička grupa

- ✓ Skrbničke banke (13)
- ✓ Riznice (15)
- ✓ Brokeri (16)

❖ Implementacijom SWIFT sučelja prema ISO 15022 standardu za **UGOVORNE PREKNJIŽBE** omogućit će se poslovni procesi upisa i opoziva instrukcija za isporuku i primitak vrijednosnih papira, uz plaćanje i bez plaćanja, izvještavanje o statusima instrukcija te transakcija koje su na osnovu tih poruka/instrukcija nastale

❖ Uvođenjem novog načina rada s podsustavom ugovorih preknjižbi nisu uvedene izmjene u postojećem načinu rada kroz postojeći "DEPRIN" već su oba rješenja komplementarna i oba načina rada članovi će moći koristiti u skladu sa svojim poslovnim procesima paralelno

Novosti u radu

Aplikativno sučelje -I

- Izrada programske podrške koja će omogućiti automatizirani dohvat i upis podataka našim članovima iz sustava SDA na način da ih, uz razvoj dodatnog programskog rješenja kompatibilnog s postojećim vlastitim softverom, mogu obrađivati prema vlastitim potrebama
- Članovi danas koriste za obavljanje svoje djelatnosti dvije odvojene aplikacije: “DEPRIN” (DEpozitorijPRIjebojINamira) i “OMX” (trgovinski sustav ZSE)
- Zbog značajnog trenda rasta tržišta kapitala pojavila se potreba za povezivanjem različitih platformi da se izbjegne “ručni” prijenos podataka iz jednog sustava u drugi

Novosti u radu

Aplikativno sučelje - II

Prednosti izrade aplikativnog sučelja

❖ za članove

- ✓ Smanjenje operativnog rizika uvođenjem STP načina rada
- ✓ Automatizacija komunikacije prema klijentima i SDA
- ✓ Smanjenje troškova osoblja uz veću efikasnost

❖ za SDA

- ✓ Smanjenje operativnog rizika uvođenjem STP načina rada
- ✓ Smanjenje operativnog rizika uvođenjem dodatnog sučelja za članove
- ✓ Brže odvijanje poslovnih procesa
- ✓ Korištenje novih tehnologija
- ✓ Novi izvor prihoda
- ✓ Rejting SDA

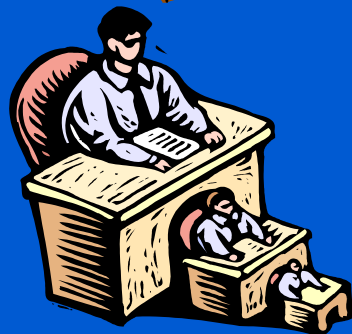
Operativni podaci za 2007. g.

Investitorima smo poslali preko 1.700.000 pošiljki

U pozivnom centru smo odgovorilo na 415.000 poziva,
od toga 125.000 razgovora s operaterom

U uredu za stranke smo primili 13.000 investitora

Zaprimili smo i obradili oko 110.000 dokumenata

Hvala na pažnji!